

Waar ben je, Rozel A?

Auteur: Jan Kuipers

Illustraties: Hanneke Kools

L E E S									
L A T	Leeservaring								
	A	B	C	D	E	F	G	H	
	AVI								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Thema								
zoektocht									
Toegelend door KPC Groep te 's-Hertogenbosch									

Aanvulling op Leeslatthema's: verlangen

Genre: sprookje

Aantal bladzijden: 80

1 Korte inhoud

Rozel B woont alleen. Haar vader is kapitein en zit op zee. Haar zus Rozel A is verdwenen en niemand weet waar ze is. Ook Eppie Zavel die elke dag langs komt om voor Rozel B te zorgen, weet het niet. Rozel wil haar zus gaan zoeken. Ze zoekt hulp bij Doeke Eenpoot (die gewoon twee benen heeft). Hij was vroeger stuurman bij de vader van Rozel. Doeke heeft een idee. Ze gaan naar Alie Schuim. Ze is poortwachter en weet wie er naar binnen- en naar buitengaat. Alie Schuim weet niet waar Rozel A naartoe gegaan is, maar ze kent wel iemand die dat weet. Ze wil vertellen wie dat is als Doeke en Rozel het einde van een verhaal zoeken, waarvan zij het begin weet.

Het verhaal begint zo: *De prins van Orezand was zo mooi en knap dat hij zeven sluiers voor zijn gezicht moest dragen, anders werd iedereen blind die naar hem zou kijken. Een prinses uit een ver land werd op slag verliefd toen zij over deze prins hoorde. Ze stuurde een dienaar. Die geeft op de vraag van de prins: 'Is die prinses net zo knap als ik?' als antwoord: 'misschien'. De prins wordt kwaad en stuurt de dienaar terug.*

Alie Schuim stuurt hen naar Ali, een tovenaardie slangen bezweert. Ze geeft hun slangenkruid mee. Er landt een klein, vliegend tapijtje voor Rozel en Doeke, dat hen naar de grot van Ali in de woestijn brengt. Ali heeft het slangenkruid nodig omdat zijn slang bijna dood is. Deze had hoogstens nog tien jaar te leven, terwijl hij hem pas duizend jaar had. Ali vertelt over een generaal die zijn leger kwijtgeraakt was en (om zijn verdriet te vergeten) een mooi meisje wilde roven. Ali weet niet waar de generaal is, maar hij weet wel iemand die dat weet. In ruil daarvoor wil hij een vervolg op dit verhaal: *De dienaar wordt door de prinses onthoofd. Ze stuurt een nieuwe dienaar. Ook hij twijfelt over het antwoord op de vraag van de prins of de prinses net zo knap is. Ook deze dienaar wordt teruggestuurd.*

Ali stuurt Rozel en Doeke naar Saudade. Ze woont op een eiland aan de rand van de wereld. Met het tapijt vliegen ze erheen. Saudade wil wel vertellen waar de generaal

woont, maar ze wil het laatste stukje van dit verhaal weten: *De derde dienaar antwoordt: 'Zeker weten' op de vraag van de prins. Hij mag alle sluiers van het gezicht verwijderen en wordt verblind door de schoonheid van de prins.* Saudade geeft hun waterschoenen om over de oceaan te lopen en wijst ze de weg naar de generaal. Hij woont in het huis van Schamper, onder de ster Kiekeboe. Onderweg lopen ze over de Zee van Terpentijn. Op het eiland van de generaal wordt Rozel gevangengenomen door lege legerjassen, Doeke vlucht de zee op. De lege legerjassen brengen haar naar de generaal. Hij blijkt de lege jassen betoverd te hebben, zodat ze precies doen wat hij zegt. De generaal zegt dat Rozel A slaapt, hij krijgt haar niet meer wakker. Hij denkt dat Rozel B net zo mooi wordt als haar grote zus. Dus wil hij haar in het tuinhuisje laten wonen. Dan komt plotseling Doeke binnen. Hij zegt dat hij Rozel A wakker kan maken, maar in ruil daarvoor wil hij heel even de jas van de generaal aan. De generaal stemt hiermee in, maar als Doeke de generaalsjas aan heeft, luisteren de lege jassen naar hem. Rozel maakt haar zusje met slangenkruid wakker en de generaal vlucht. Als de zussen weer thuis zijn, beschuldigt Rozel A Eppie Zavel ervan dat zij de generaal (voor geld) binnen heeft gelaten. Daarna heeft hij haar met het slangenkruid in slaap laten vallen. Doeke strooit nu het kruid over Eppie. Die verandert daardoor in een slang en verdwijnt door het afvoerputje.

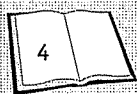
Nu komt ook het verhaal van de prins van Orezand ten einde. Hij gaat op weg naar de prinses. In een stadje hoort hij een mooie stem; dat moet de stem van de prinses zijn. En het is de stem van Rozel A. En Rozel B schrijft dit verhaal op.

2 Villa-aspecten

2a Inleidend tekstje

(De teksten met een grijze achtergrond komen uit het boek. De paginanummers staan erbij.)

Waar ben je, Rozel A? wordt ingeleid met de volgende tekst:

Verlangen. Weet je wat dat is? Je wilt iets héél graag. En het lukt niet. Of het mag niet. Of het kan niet. Je weet dat het fijn is, maar je kan er niet bij. Het is te ver of te duur of het is over, voorbij. Maar... als je nu eens dóórzet? Alles op alles zet? Lukt het dan toch? Lees dit verhaal maar: Rozel A is knap. En slank. Ze is mooi. Maar ze is er niet: weg, verdwenen. Rozel B is haar zus bijna vergeten. Zo lang is ze al weg. Toch horen A en B bij elkaar. Daarom gaat Rozel B op zoek. Het lijkt onmogelijk. Zal ze haar grote zus vinden?

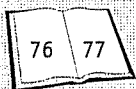
Welk verlangen kennen de kinderen? Is het iets wat ze in handen willen hebben? Is het iets wat ze graag willen doen? Of is het iets waar ze graag naartoe willen?

Kunnen zij zich indenken hoe ze zich zouden voelen als hun zus (of broer) verdwenen is? En waar zou je haar of hem dan zoeken?

Wat vinden de lezers van de namen van de zusjes Rozel A en Rozel B? Zeggen de namen iets over het karakter van het verhaal?

2b Villa Alfabet

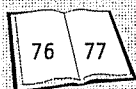
Taalkamer

Ali zegt: 'Bijna was mijn slang dood. Dat zou nog hoogstens tien jaar duren. En ik heb dat beest nog maar duizend jaar!'

Saudade wil dolgraag naar Delfzijl. Ze gebruikt haar waterschoenen niet, want: 'Het zijn herenschoenen!' roept Saudade. 'Daar kan ik me niet mee vertonen in Delfzijl!'

Wat deden je mondhoeken toen je deze zinnen las?

Hebben de kinderen ook om deze zinnen kunnen lachen? Een slang die bijna dood is maar dan toch nog 10 jaar zal leven! En een slang die je nog maar duizend jaar hebt! En Saudade die van haar eiland af wil, dolgraag naar Delfzijl wil, maar niet met herenschoenen aan haar voeten!

De 'even-alleen-zijn'-kamer

Verlangen. Weet je wat dat is?

Rozel B wilde heel erg graag Rozel A terug.

De generaal wilde dolgraag dat Rozel A wakker werd.

De prins met de zeven sluiers wilde trouwen met een mooie prinses.

Ali wilde dat zijn slang weer levendig werd.

Saudade wilde ooit nog eens naar Delfzijl.

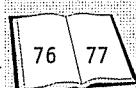
Dat is verlangen!

Wat is jouw verlangen?

Zijn er verlangens die de lezers begrijpen: de prins die een mooie prinses wil trouwen? Rozel B die haar zus wil vinden? Ali die zijn slang wil houden?

Zijn er bij deze verlangens soms wensen die de kinderen niet begrijpen? Waarom zou Saudade naar Delfzijl willen? Zijn er geen leukere plaatsen te bedenken?

En wat zijn hun verlangens?

Toekomstzolder

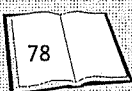
'Ik geloof dat hier eigenlijk twee verhalen eindigen,' zegt Rozel A.

Maar... welk nieuw verhaal begint er?

Zien de kinderen dat er twee verhalen in het boek verteld worden? Zien ze ook hoe de verhalen in het boek samengekomen zijn? Hoe zou dit verhaal nu verder gaan?

Jan Kuipers heeft aan de lezers een e-mail gestuurd. De tekst luidt:

Vroeger wilde ik zeeman worden. En smid. En boer. En ook geheim agent en poolreiziger.

Sommige beroepen kende ik, uit het dorp waar ik woonde. Je had daar een smid, die hoefijzers aan paardenhoeven sloeg. Ik ging er bijna elke dag kijken. Die paarden liepen voor de ploeg, op de akkers buiten het dorp. Met een vriendje liep ik soms mee met een ploegende boer en z'n paarden. Heen en weer, heen en weer over het kale, zwarte land.

Maar poolreizigers en geheim agenten zag je bij ons niet. Die kende ik uit boeken die ik las. En later van de televisie.

Pas veel later wilde ik schrijver worden. Als schrijver hoef je niet te kiezen tussen beroepen. Je kunt álles zijn. Je kunt in de huid kruipen van iedereen: een astronaut of een verpleegster, een bankrover of een dominee. Een meisje dat haar zus kwijt is. Of een vreemd persoon met een jurk van visschubben, die op een eilandje woont.

Toevallig komen de laatste twee figuren voor in het boek dat je nu in handen hebt. Een boek waarin twee verhalen naast elkaar bestaan. Die verhalen komen steeds met elkaar in contact. En tenslotte worden ze één en hetzelfde verhaal.

Je ziet dat niet alleen in boeken. Ook in de 'echte' wereld lopen allerlei verhalen naast elkaar en door elkaar heen. Eigenlijk zijn ze allemaal een stukje van één groot verhaal. Het verhaal van ons allemaal.

Jan Kuipers

Vroeger leken Jan Kuipers heel veel beroepen leuk. Hij kon niet kiezen. En de lezer? Wat wil die graag worden?

Jan Kuipers vertelt dat je als schrijver in de huid van iedereen kan kruipen. Wat betekent dat: in de huid van iemand anders kruipen? En kruip je in de huid of meer in een hoofd? Of onder een schedel?

In de huid van welke hoofdpersoon zou de lezer graag willen kruipen: Doeke Eenpoot, die over de wereld reist? Ali, die vliegende tapijten kan sturen, slangen tot dansen kan brengen? Of de generaal, die liever dichter wil zijn, maar toch in staat is om jassen te laten gehoorzamen? Of één van de Rozels, één van die mooie meisjes?

Of zijn er andere personen (die niet in het boek voorkomen), die de kinderen wel zouden willen zijn?

Jan Kuipers heeft het over 'het verhaal van ons allemaal'. Herkennen de kinderen iets van zichzelf in het boek?

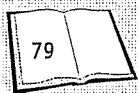
2c Vragen naar aanleiding van de Villaatjes

Na de hoofdstukken 1, 4, 8 en 11 staan in het boek de Villaatjes afgedrukt. De vragen die daarbij horen en achter in het boek staan, zijn hieronder weergegeven.

Als u met de kinderen over het boek praat nadat ze het hebben uitgelezen, neem dan een selectie uit de vragen met hen door. Laat in eerste instantie de kinderen kiezen over welke vragen ze willen praten. Vraag dóór als er niet zo veel uitkomt. Vraag vooral weer naar eigen ervaringen en gevoelens in situaties die de kinderen zelf hebben meegemaakt.

U kunt er ook voor kiezen om de vragen meteen te bespreken als de hoofdstukken waarop de vragen betrekking hebben, gelezen zijn.

Bij de meeste vragen is er niet altijd één juist antwoord. Het antwoord is niet belangrijk, het gaat om het denken over het boek.

Vragen na hoofdstuk 1, bladzij 10

1 Duizend dagen alleen eten. Hoeveel jaar is Rozel A weg?

Kan de lezer deze rekensom maken? Of kan de lezer ook schatten hoeveel jaar het is? En wat lijkt langer: duizend dagen of bijna drie jaar? Waarom zou de schrijver 'duizend dagen' gebruikt hebben? Omdat het een mooie beginrijm heeft (d-d) of omdat het heel lang lijkt?

2 Drie keer per dag komt Eppie Zavel bij Rozel B: opstaan, eten maken, kijken of ze in bed ligt. Hoe zou jij je voelen?

Kan het kind aanvoelen wat dit betekent: je wordt wakker en er is niemand, het grootste deel van de dag is er niemand thuis, niemand om mee te praten, om een spelletje mee te doen, om iets te vertellen, om je te helpen als er iets gebeurt.

3 Waarom gaat Doeke Eenpoot mee, denk je?

Zou het zijn omdat Doeke met de vader van Rozel gevaren heeft? Of wil Doeke graag weten waar Rozel A is? Of misschien wil hij graag weer over de wereld zwerven net als in de tijd toen hij stuurman was? Het antwoord staat niet in het boek, maar wat zou de lezer kunnen bedenken?

Vragen na hoofdstuk 4, bladzij 31

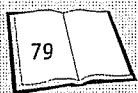
1 Wat zal er met de tweede dienaar van de prinses gebeuren?
Kijk eens naar zijn gezicht op de tekening van bladzijde 29.
Wat denkt de dienaar zelf?

Kan de lezer het gevoel van de dienaar herkennen als hij op de terugweg de brief van de prins leest?

2 Kun je begrijpen dat Doeke blij is dat hij de zee ontdekt?

Weet de lezer nog wat Doeke vroeger gedaan heeft?

Vragen na hoofdstuk 8, bladzij 58

1 Wat vind je ervan dat Doeke Eenpoot hem gesmeerd is?

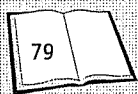
Laat Doeke Rozel in de steek? Is het laf om weg te gaan?

2 De generaal wilde moeilijke woorden op de vijand afvuren.

Welke woorden zou jij gebruiken? Hoe zou zo'n oorlog verlopen?

Herkent de lezer het verschil tussen deze beide oorlogen: een oorlog met wapens of een met woorden. Hoe kun je een oorlog met woorden winnen? Zou jij zelfverzonnen woorden weten, die je in zo'n oorlog kunt gebruiken?

Is schelden ook een oorlog met woorden? Er wordt wel eens gezegd: schelden doet niet zeer? Klopt dat?

Vragen na hoofdstuk 11, bladzij 75

1 Heb je nu één sprookje gelezen of waren het er twee?

Vindt de lezer het eerste verhaal een sprookje? Waarom?

Op welk moment vloeien beide verhalen ineen? Of kun je dat zo niet zeggen en is het vanaf het begin één verhaal geweest?

Wist de schrijver meteen bij het begin al dat het één verhaal zou worden? Of is het 'gewoon' gebeurd?

2 Ze hadden allemaal verlangens: Rozel B, Ali, Saudade, de Generaal, de prins van Orezand. Heeft iedereen gekregen wat hij wilde?

Saudade en de generaal hebben niet gekregen wat ze wilden: Saudade wilde van het eiland af, de generaal wilde dichter worden en met een mooie vrouw trouwen.

Rozel B vindt haar zus, maar raakt ze haar zus nu meteen weer kwijt aan de prins van Orezand?

3 Extra verdieping

3a Praten over taal en gevoel

De hoofdpersonen van het boek reizen over de hele wereld. Waar zou de lezer naartoe

willen reizen? Naar welke plaatsen en naar welke mensen? En zou de lezer op deze wereld blijven of ook naar een andere wereld gaan?

Eppie Zavel heeft twee gedaantes. In het begin van het boek is ze een zorgende vrouw die zegt: 'maar anders was ik allang op pad gegaan. Om je zus te zoeken!' Maar tegelijk is Eppie niet altijd vrolijk tegen Rozel en kookt ze rare maaltijden voor haar. Aan het einde van het boek blijkt ze de verraadster te zijn die de generaal (voor geld!) binnen gelaten heeft. Herkennen de lezers deze verandering? Wat vinden zij van de rol van Eppie?

In het boek komt deze zin voor: 'het zand knoerpt onder hun voeten'. Kenden de lezers het woord 'knoerpt'? Wat zou het woord betekenen? Kunnen de lezers als ze het woord niet kenden de betekenis hiervan uit de zin halen? Zou het woord bestaan? (Ja het staat in Van Dale Groot Woordenboek der Nederlandse Taal.) Waarom zou de schrijver dit woord gebruikt hebben?

In het boek komt veel humor voor. Weet de lezer nog iets grappigs? Kijk eventueel samen terug naar de volgende bladzijden:

bladzijde 9: Doeke heeft een tv met goudvissen erin;

bladzijde 12: Alie Schuim gaat naar buiten, want de tv staat veel te hard; maar ze wil hem niet zachter zetten want dat is niet gezellig;

bladzijde 24: bijna was de slang dood, hij had nog maar tien jaar te leven;

bladzijde 40: schoenen om over zee te lopen, maar Saudade wil ze niet gebruiken, omdat het herenschoenen zijn;

bladzijde 48: de benamingen van de zeeën: De Zee van Bier of van Koude Thee?

Kennen de lezers namen van zeeën: Noordzee, Rode Zee? Kunnen ze zelf namen van zeeën bedenken? Zuidzee, Oostzee, Westzee? Zwarte zee, Gele zee, Oranje zee? Zee van liefde, Zee van vissen?

Hebben de sterren ook namen? Kennen ze die ook? En hadden ze al gehoord van de ster Kiekeboe? Vinden ze dat een goede naam voor een ster?

In het boek komen lege legerjassen voor. Zouden die wel gevaarlijk zijn?

3b Kennis van genres

De zoektocht van Rozel B en Doeke naar Rozel A is een fantasieverhaal met veel sprookjesachtige elementen.

Herkent de lezer de elementen uit het boek die fantasie zijn? Bijvoorbeeld: een vliegend tapijt, een pas geschilderde grens, een jurk van visschubben, een generaal met een leger van lege jassen. En zou het verhaal over de prins van Orezand een sprookje kunnen zijn? Welke sprookjeselementen zien de lezers? (De prachtige prins, de zoektocht naar een prinses, het hebben (en onthoofden!) van dienaren.) Zijn er ook sprookjeselementen in de zoektocht van Rozel? Zou je dit ook een sprookje kunnen noemen?

De vader van Rozel A en B komt weinig in het boek voor. Wat weet de lezer over de vader? Wat vindt die van zijn afwezigheid? Waarom heeft Jan Kuipers niet meer over de vader verteld?

Het boek heeft een verhaal in een verhaal. Zou dat moeilijk zijn voor een schrijver? Kennen ze nog meer verhalen met een verhaal erin?

3c Praten over illustraties

Wanneer het kind het Boekprofiel heeft ingevuld, neemt u dit erbij. Vond hij/zij de tekeningen van Hanneke Kools goed passen bij het verhaal? Laat de kinderen vertellen waarom zij 'ja', 'weet niet' of 'nee' invulden. Vraag verder wat zij van de illustraties vinden, ook los van het verhaal. Spreekt de tekenstijl hen aan? Laat ze vertellen of de kinderen en situaties op de tekeningen 'levensecht' (realistisch) zijn. Zouden het ook foto's geweest kunnen zijn?

Kunnen ze vertellen hoe de illustrator tekent: veel lijntekeningen, veel ingekleurde vlakken, of een combinatie daarvan.

Vergelijk met de kinderen de tekeningen in dit boek eens met die in een ander boek. Zoek een boek uit waarin de illustrator een heel andere stijl van tekenen heeft. Laat de verschillen in tekenstijl benoemen. Let op zaken als: grote lijnen – details, bijna alleen lijnen – vlakken, realistisch – schetsmatig, sfeer die de tekeningen oproepen.

Omdat het boek een vermenging is van fantasie en sprookje, kunnen we dit ook in de tekeningen herkennen. Zien de lezers dat ook? Kijk ook even met de kinderen naar bladzijde 8 (de kamer van Doeke Eenpoot), bladzijde 23 (Ali en zijn slang) en bladzijde 47 (de Zee van Terpentijn). Welke vinden ze meer sprookjesachtig, welke 'echt'? Is er ook een tekening die tegelijkertijd 'echt' en 'bedacht' is?

4 Verwerking

Hierna volgt een aantal kopieerbladen voor verdere verwerking.

4a is het Boekprofiel.

4b is een creatieve opdracht. Laat de kinderen zelf een kaart tekenen van hun eigen omgeving (dit kan op het niveau van een stadsplattegrond of een provinciale kaart). Dit kan eventueel ook een kopie zijn. Laat de kinderen zelf leuke, nieuwe namen bedenken voor de steden en wateren.

De kinderen kunnen ook de opdracht van het kopieerblad maken. Ze vullen zelfbedachte, grappige namen in op de wegwijzer en tekenen Doeke en Rozel B op het vliegend tapijt of een ander vervoermiddel erbij.

4c is de brief aan Jan Kuipers.

4d tenslotte, is het titelblad.